

הישיבה המאה-ושבעים-ושש של הכנסת השישית

יום שני, י"ב אייר תשכ"ז (22 מאי 1967) -
ירושלים, הכנסת, שעה 16.03

א. העלאת זכרו של יעקב גיימס דה-רוטשילד במלאת עשר שנים לפטירתו

היו"ר ק. לוז: עבר מלאו עשר שנים לפטירתו של יעקב גיימס דה-רוטשילד, שבזאתו הנחיל למדינת ישראל את קרקעות סיקי"א ואמצעים כספיים לבניית משכן הכנסת. היה זה מעשה המסמל את פעולותיהם המבורכות של אביו אהמונד דה-רוטשילד, הנרייב הידוע, ושלו עצמו למען ארץ ישראל ומדינת ישראל.

היו"ר ק. לוז: חברי הכנסת, אני פותח את כנס הקיץ של המושב השני של הכנסת השישית. אני מברך אתכם בשובכם לעבודה הכנסת הסדירה. לפני שאמסור את השות הדיבור לראש הממשלה להודעה, אני רואה חובה לעצמי לציין כי בשבוע

ב. דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת לראש ממשלת פינלנד

לקלוט בני עמם הנמצאים מחוץ לגבולות המדינה והשואפים לחזור אליה. פינלנד קלטה כחצי מיליון פליטים מקארליה, ואילו ישראל קלטה ומוסיפה לקלוט עולים במספר העולה פי כמה אף על המספר שקלטה פינלנד.

כבימים קדומים, כן גם בימינו, אנו עם לבדד ישכון. לפיכך חשובה לנו ידידות עמים וביניהם יקרה הידידות של העם הפינלנדי.

ברגשי כבוד והערכה אנו מקבלים את מר רפאל פאסיו ועוזריו ומוסרים באמצעותם דרישת שלום לבבית לעמה של פינלנד, לנשיאה, לממשלתה ולפרלמנט שלה.

היו"ר ק. לוז: חברי הכנסת, יש לי הכבוד לברך בשמכם את אורחניו היקרים, ראש ממשלת פינלנד רפאל פאסיו והפמלייתו. ביקור זה יוסיף לחזק את הידידות בין שני העמים, שהגיעה לידי ביטוי בולט בעת ביקורו של יושב-ראש הפרלמנט הפינלנדי מר קרל אוגוסט פאגרהולם.

על אף הריחוק הגיאוגרפי יש המיון בין פינלנד וישראל, מהיותן עמים קטנים העומדים הכן ומוכנים לחלום ולהקריב קרבנות יקרים לקיום עצמאותם המדינית.

ועוד קו של דמיון יש לשני העמים והוא — נכונות

ג. הודעת הממשלה על המצב המדיני והבטחוני

לרבות קהיר. בדיווחי-שבועון שלו למועצת הבטחון מיום 19 במאי 1967 מציינ מזכיר האו"ם, כי משקיפי האו"ם אישרו העדר ריכוזים צבאיים ישראלים ותנועות צבא ישראליות בגבול הצפוני.

תנועת כוחות הצבא המצרי נמשכה, למרות הכל, לעבר סיני, כשם שנמשכה הפצת תעמולת הכוזב מקהיר ומדמשק על דבר הריכוזים הישראליים, שלא היו ולא נבראו.

בימים הראשונים לתנועת הכוחות המצריים לעבר סיני, השמיעו חוגים מדיניים מוסמכים בבירות העולם הערבי כי אין כאן אלא מהלך הפגנתי, נטול משמעות צבאית מיוחדת.

תנועת הכוחות המצריים לסיני גברה במחצית השניה של השבוע שעבר, והיום הם כמעט ערוכים בקידמת סיני ובמקומות שונים ברחבי חצי האי. לפני ה-14 במאי כלל הכוח המצרי בסיני פתות משתי דיביזיות המבוססות בעיקר על כוחות חי"ר ומעט שריון. כיום, לאחר התיגבור, מצויים שם כוחות מצריים בהרכב ושל קרוב לארבע דיביזיות. כן הוכנסו כוחות ארטילריים רבים והוגבר הכוח הפלשתינאי ברצועת עזה.

מספר המטוסים המצריים בחצי האי הוגדל גם הוא. בסך הכל גדל מספר החיילים המצריים בסיני לפי הערכתנו מ-35,000

היו"ר ק. לוז: אנו עוברים לסדר-היום. אני מבקש את ראש הממשלה למסור את הודעתו.

ראש-הממשלה ושר-הבטחון ל. אשכול: אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בטרם אגש להודעה, הרשוני נא לתצטרף לברכת היושב-ראש לחברי הכנסת לשובם לעבודה למושב הקיץ של הכנסת.

מושב זה של הכנסת נפתח על רקע התפתחויות רציניות שחלו בשבוע האחרון, על גבולה של מצרים עם ישראל. אעמוד בקצרה על השתלשלות המאורעות.

ב-15 במאי 1967, בלילה, הגיעו ידיעות ממקורות שונים על תנועת כוחות צבא מצריים לעבר סיני. כוחות צבאיים הועברו בגלוי, לאור היום, ובצורה מופגנת. קהיר הסבירה כי צעד זה בא כתגובה להכנותיה של ישראל לתקיפה, כביכול, את סוריה, תוך ריכוז כוח צבאי ישראלי בגבול הצפוני.

בהיודע התכונה הצבאית המצרית וההסבר המתוך אותה, ובטרם חצו הכוחות המצריים את תעלת סואץ, הודענו לאו"ם כי הטענות על ריכוזי צבא ישראלי בצפון הארץ הן חסרות שחר. ניתן פירסום להודעה זו בעתונות העולם. ואמנם, הודעתנו הועברה עליידי האו"ם לבירות המזרח התיכון,

הכללי דהיום, או תאנטי, את התביעה להחלטת הוועדה המייעצת לפני שתחליט מה שתחליט, וממילא לא נתאפשר לעצרת לשקול את תביעת הפיגוע.

ידוע כי מדינות שונות, החברות בוועדה המייעצת, הביעו הסתייגויות מן המהלך שנקט המזכיר הכללי בנושא זה. לישראל היה יסוד להאמין כי כל תביעה להוצאת הכוח הזה תידון בהרחבה ובעוד מועד, כדי שיוסקו המסקנות הנובעות מתביעת הפיגוע.

ארוני היושב-ראש. ההתפתחות האחרונה היא חוליה בשר-שרת מתחות שמקורה בדמשק. מעל דוכן זה כבר עמדתי לא פעם על כך כי סוריה נתייחדה בתביעותיה לפתוח מיד במלחמה עם ישראל ובקשר לכך החלה בארגון קבוצות חבלנים ורצחנים שישפיעו בתוך שטח ישראל.

מאז שנת 1965 ועד מאי 1967 בוצעו בשטח ישראל 113 פעולות ונסיונות מיקוש וחבלה, שסוריה אחראית להן, בין אם בוצעו במישרים משטחה בין אם בוצעו דרך שטחן של מדינות אחרות. זאת בנוסף על עשרות רבות של מקרי הפגזה ויריות משטח סוריה לעבר עקלאים, לרבות הפגזות של ישרובים.

מאז יולי 1966 התרענו בפני האו"ם על פעילות סורית זו ב-34 איגרות למועצת הבטחון וקיימנו מצד בלתי-פורסם עם מזכירות האו"ם ועם ראש מטה המשקיפים באזור בנושא זה.

פעולות החבלה היו מלוותות הצהרות, אימים והודעות מלחמתיות במשך כל התקופה מצד מנהיגי סוריה. וזאת — לעיני כל העולם ובאוזני חברי האו"ם. במקביל לפעילות זו העלתה סוריה טענה אווילית כי ישראל היא העומדת כביכול להתקיפה. השבוע האחרון לא היה ההודמנות הראשונה שמקורותיה הפיצו ידיעות כזב על ריכוזי כוחות ישראלים גדולים בגבול הצפון, במטרה להתקיפה.

ארבע פעמים בשנתיים האחרונות היצע ראש מטה המשקיפים של האו"ם לערוך ביקורת בשני צדי הגבול בקשר לטענות על ריכוזים מאיימים. ב-17 במארס 1965 פנה ראש מטה המשקיפים בהצעה לערוך סקר בגבולות. למחרת פנייתו נענתה לכך ישראל בחיוב, ואילו סוריה לא נענתה כלל, והסקר לא נערך. ב-3 ביולי 1966 פנה האו"ם שוב בבקשה דומה. שני הצדדים נענו, והסקר התקיים. ב-19 באוקטובר 1966, משחזרו הסורים על טענותיהם, הציעה ישראל ביוזמתה לראש מטה המשקיפים לערוך שוב סקר דומה. ואכן בוצע הסקר. ב-15 באפריל השנה, כאשר הפיצו גורמים ערביים ואחרים שמועות על ריכוזים ישראלים כבדים ערוכים להתקפה, פנה ראש מטה המשקיפים לשני הצדדים בהצעה כי שוב יערוך בדיקה. ב-18 באפריל הודיעה ישראל על הסכמתה. הסקר לא בוצע בשל העמדה הסורית.

ב-4 במאי נענתה ישראל בחיוב להצעה נוספת של ראש מטה המשקיפים. הסקר לא בוצע עד היום, ושוב בשל העמדה הסורית.

יתר על כן, לאחר שסוריה לא איפשרה סקר זה בשבוע הראשון של מאי, גם לא נענתה להצעת יושב-ראש ועדת שבתת-הנשק הישראלית-סורית לקבל אישור בדבר העוד ריכוזי כוחות סוריים בגבולה. ישראל נענתה לבקשה זו בו ביום.

לסיכומה של כל הפרשה הזאת, ב-15 במאי הסבירו המצרים כי הכניסו את כוחותיהם לסיני, בהסתמך על טענה סורית כאילו קיימים ריכוזי כוחות ישראלים ערוכים להתקפה על סוריה, ואילו לאמנתו של דבר עשתה סוריה כל

עד ל-80,000. זו הפעם הראשונה שהמצרים הכניסו כוח בשי"ע עור כזה לתוך סיני. עם גבור הכוח המצרי ועם התקדמותו לקידמת סיני, החמירה גם ההערכה הבין-לאומית לגבי מהלכיה וכוונותיה האפשריות של מצרים.

רבותי חברי הכנסה, תוך כדי התקדמות הכוחות המצריים לקידמת סיני, הודיע ראש מטה הכוחות המזוינים של מצרים למפקד חיל האו"ם, ביום שלישי 16 במאי, כדלקמן: „הוריתי לכלל הכוחות המזוינים של קע"ם להיות ערוכים לפעולה נגד ישראל, ומיד כשתבצע ישראל פעולה תוקפנית נגד מדינה ערבית כלשהי. לאור הוראות אלה, כבר רוכזו כוחותינו בסיני על גבולו המזרחי, למען הבטחת בטחונם המלא של כל כוחות או"ם, המוצבים בעמדות תצפית לאורך גבולותינו, אנו מבקשים להורות להרחיק כוחות אלה מיד"ע. עד כאן הציטטה.

מפקד כוח החירום של האו"ם השיב שהוא יזווח על כך מיד למזכיר הכללי, שכן אין לו סמכות להרחיק כוחות כל-שהם של חיל האו"ם או לשנות בצורה כלשהי את היערכותם אלא על-פי הוראות המזכיר הכללי.

מכאן עבר הטיפול בנושא למדי המזכיר הכללי של האו"ם, או חאנט ביקש מיד בהירות מניצי מצרים באו"ם, אך יחד עם זאת מצא משום-מה לנכון להודיע מיוזמתו כי בכל בקשה להרחקת זמנית של חיל האו"ם מן הגבול, יראה תביעה לפינוי מלא של הכוח מעזה ומסיני. בתשובה להודעתו של מזכיר האו"ם, לא איחרה לבוא בו ביטח הבקשה המצרית הרשמית לפינוי מלא של כוח האו"ם משטח מצרים ומרצועת עזה. אמנם, המזכיר הכללי ציין בתשובתו באותו יום כי לפינוי הכוח יכולות להיות משמעותיות חמורות לגבי השלום באזור, אך למרבה התמאון נענה מיד לבקשת הפיגוע.

ביום ו', 19 במאי, הודיע מפקד כוח החירום, הנגדל ריקייה, לשלטונות ישראל, שהחל משעה ארבע אחר הצהריים באותו יום, יודל הכוח למלא את תפקידיו, הוא ימצא בבסיס סיו וידאג לביטחונו הוא בלבד. היתה זו ההודעה הרשמית היחידה בנושא זה שקיבלה ישראל מן האו"ם. כאן עלי להטעים כי ישראל היתה צד להסדר בין-לאומי זה, שנקבע בשנת 1957, אך המזכיר הכללי לא ראה לנכון משום-מה להימלך בדעתה בטרם החליט את החלטתו הנמרחת.

כוח האו"ם הוקם לפי החלטת העצרת מיום 5 בנובמבר 1956. במשך יותר מעשר שנים הוצב כוח זה, שהיה מורכב מחילי מדינות שונות, בסיני, בכונתילה, בשרם-אל-שיך וברצועת עזה. תפקידו של הכוח, לפי החלטת עצרת האו"ם מיום 8 בפברואר 1957, היה לתרום לקיום תנאי שלום באזור, כלהגרה, ביסוד הקמתו הנוחה והשאיפה למנוע משום איבה ולסייע למעבר מוגן לוחמת לתנאי שלום. אמנם כוח האו"ם לא נועד ולא היה בכוחו הפיסי למנוע התנגשות בין הצדדים. עצם מציאותו באזורים מסוימים והתפקידים שמילא בפועל היוו בלי ספק גורם חיובי.

חיל האו"ם ניצב בעמדותיו באזורנו יותר מעשר שנים. תביעה לפינוי ובהיענות לה כרוכה בלי ספק החלטה מעמדו של האו"ם בתפקידו לשמור על השלום.

ראוי לזכור ולהזכיר כי כבר בעת הקמת הכוח הועלתה השאלה: כיצד יגיב ויפעל האו"ם במקרה של תביעה מצרית לפינויו? בתוכירו מה'26 בפברואר 1957 זיווח לעצרת המזכיר הכללי דאז, דאג האמרשלו, על הודעה שמסר לממשלת ישראל לאמור — ואני מצטט: „נוהה מתאים יהיה שהמזכיר הכללי יודיע לוועדה המייעצת של חיל האו"ם (על תביעת פיגוע), ואילו הוועדה, מצדה, תחליט אם להביא את התביעה לתשומת-לבה של העצרת"י. לפי ידיעותינו, לא הביא המזכיר

עלידי כיבוד הוסיפות הבין-לאומיות והלאומיות החיוניות, השמורות לכל המדינות, ולישראל בתוכן.

כפי שנודע, המזכיר הכללי של האו"ם עומד לצאת הלילה למזרח התיכון, מתוך מגמה לתרום להרגעת הרוחות ולחיווק השלום. נעקוב בענין אחרי ביקור זה ותוצאותיו. מעל דוכן זה, רבותי, רצוני לחזור ולומר למדינות ערב, לרבות מצרים וסוריה, כי אין פנינו להתקפה. אמרנו זאת פעמים רבות. אין לנו כל ענין לפגוע בבטחונן, בשטחן או בזכויותיהן החוקיות. גם לא נתערב — גם זאת אמרנו וחזרנו ואמרנו — לא נתערב התערבות כלשהי בענייניהן הפנימיים, במשטריהן, ביחסיהן האזוריים או הבין-לאומיים. אנו תובעים מהן, עליפי ידן ההדדיות, הפעלת אותם העקרונות כלפינו.

כנסת נכבדה, בימים הראשונים לתנועת הכוחות המצריים לעבר סיני, ניתנו בכירות העולם לתנועה זו פירושים כאילו מדובר בפעולה הפגנתית בלבד שאין לה משמעות צבאית. אחרים יכולים כמובן להגול בפירוש זה או אתר. אולם אנו, שאל גבולנו התקרבה הכוח, גרסנו ושמעוים אנו לנקוט כל הצעדים הדרושים לקראת כל התפתחות אפשרית.

עקב הריכוזים המצריים בגבול ופינוי כוחות האו"ם, הוריתי — כמובן, על דעת הממשלה — על גיוס מוגבל של כוחות מילואים ושבוצע עליפי התכנית.

עם השלמת הגיוס המוגבל היתה לי הזדמנות לבקר ביחידות צה"ל. הכושר המופלא של צבאנו, שטופח ושוכלל במשך שנים, הגיע כיום לרמה גבוהה. צה"ל מסוגל היום לעמוד בכל מבחן באותה מסירות, כשרון ויכולת שהפנין לא אחת בעבר, ומתוך ידיעת הדברים יכולני לומר כי אף למעלה מזה.

ובסיום דברי, חברי הכנסת, אני קורא לעמי האזור לכיבוד הדדי של הריבונות, השלמות והזכויות הבין-לאומיות של כל אחת ממדינותיו. מדינת ישראל, הבוסתח כבושר התגוננותה ובאיתנות כוחה ורוחה, מגיעה בשעה זו את נכונותה להשתתף במאמץ לביצוע השקט ולקידום השלום באזורנו.

היו"ר ק. לוח :

הצעה לסדר לחברי הכנסת בן-גוריון.

דוד בן-גוריון (רפ"י):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת. הדברים שיש לומר על התפתחות מצבנו הבטחוני והמדיני ועל האמצעים שיש לאחוז בהם כדי להבטיח השלום והבטחון, אי אפשר לומר אותם במליאת הכנסת אלא בוועדת החוץ והבטחון.

לכן הנני מציע כי הדיון על הודעת ראש הממשלה לא יתקיים במליאת הכנסת, אלא יועבר לוועדת החוץ והבטחון, אשר עד עכשיו — חוץ משלושת החודשים האחרונים ב-1960 — היה זה המוסד היחיד שידע לשמור בסוד כל דיוגיו. והדברים הטעונים הבהרה חייבים להיאמר לא בסומכי, אחרת ייקרו למדינה.

היו"ר ק. לוח :

על-פי התקנון, יושב-ראש הישיבה יכריע אם יש לקבל את ההצעה לסדר או לדחותה. במקרה זה, הצעה זו לסדר חורגת מאותם הענינים שהיושב-ראש יכול להכריע בהם. מדוע?

שביכולתה בשבועות שקדמו לכך כדי לסכל כל גסיון של האו"ם לעמוד על העובדות לאשורן, שמא יתגלה הכוזב שבטענותיה.

ואנכם, המזכיר הכללי של האו"ם או תאנט בדיווחו למועצת הבטחון ביום 19 במאי מסר, ואני מצטט: „ממשלת ישראל אישרה לי לפני ימים מעטים שאין ריכוזים בלתי-רגילים של כוחות ישראליים או תנועות צבא בלתי-רגילות בקו הסורי“. המזכיר הכללי ממשך: „דו"חות משקיפי האו"ם אישרו העדר ריכוזי צבא והעדר תנועות כוחות צבא ניכרים משני עברי הקו“. כלומר, מתברר מעל לכל ספק כי הסורים הפיצו שמועות כוזב אשר המצרים נאחזו בהן ומסתמכים עליהן. ולא אדבר ברגע זה על הכוננות.

מול התוקפנות הסורית ניסינו, ולצערי ללא הועיל, למצות את כל תהליכי הריסון המדיניים. משנמשכו והחריפו מעשי התוקפנות, ואינו במקרים מסויימים הכרח להפעיל, הלכה למעשה, את זכותנו להגנה עצמית. ולא אחזור עכשיו על ההסברים שהסברנו לעולם, לכנסת, לעם בישראל וגם לשכנינו למען יבינו.

במשך ששת השבועות האחרונים היו כ-19 חזירות לישראל. מזכיר האו"ם עצמו, בדיווח-שבוען שלו למועצת הבטחון ביום 19 במאי, ומצין — ואני מצטט: „מעשי הסודר והחבלה של „אליפתח“ הם גורם מרכזי בהחרפת המצב לדרגה בלתי-רגילה של מתיחות וסכנה. מעשים אלה מעוררים הגבות חוקית בישראל, הן מצד הממשלה והן מצד הציבור“. קביעה זו היא בעלת ערך רב להבנת הסיבות היסודיות של המתיחות הגוברת באזור זה בזמן האחרון.

המזכיר הכללי מוסיף לציין: „כמה מקרים בזמן האחרון נראה שהם מצביעים על רמה חדשה של ארגון ואימון של אלה המבצעים פעולות החבלה והטרור“. עד כאן דברי מזכיר האו"ם.

חברי הכנסת, המתיחות בין ישראל לבין מדינות ערב הושפעה במשך כל השנים ממצב היחסים הבין-עריביים וממצב היחסים בין המעצמות על רקע מדיניותן בעולם ובאזור. וצבת בצבת עשויה.

נוכח המתיחות שגברה בזמן האחרון, מן הדין כי המעצמות יפעילו את מירב השפעתן כדי להרחיק סכנת התלקחות במזרח התיכון.

אחריות ומיוחדת מוטלת על ברית-המעצמות אשר מהלכים לה בדמשק ובקהיר, אשר טרם הסתייגה במוצהר ממדיניותה של ממשלת דמשק כלפי ישראל. הייתי אומר אפילו להיטך: מתרצת ומחפשת נאומים. מן הראוי היה כי מדיניותה המוצהרת של ברית-המעצמות, הודגלת בפתרון סכסוכים בדרכי משאומתן ולא באלמות, תבוא על בטייה באזורנו, ללא אפליה, ויהיה בכך כדי לסייע לקיום השלום.

ריכוזי הכוחות המצריים בסניי הגיעו לממדים המגבירים את המתיחות באזור והמעוררים דאגה בעולם. יש להביא להחזרת המצב לקדמותו, משני עברי הגבול.

בעקבות הודעותיו של המזכיר הכללי של האו"ם חובה על חברות האו"ם, ובמיוחד על המעצמות הגדולות, להוקיע פעולות חבלה נגד מדינת חברה באו"ם, לתבוע את הפסקתם של מעשים אלה, הנוגדים הסכמים בין-לאומיים ואת עקרונות מגילת האו"ם.

יש להפעיל את מלוא ההשפעה הבין-לאומית להבטיח את המשך השקט השורר בגבול מצרים — ישראל מאז 1957,

חוברת כ"ח, ישיבה קע"ז

— הודעת הממשלה על המצב המדיני והבטחוני (לזו, טובי); מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת (לזו, ליאור); הודעת הממשלה על המצב המדיני והבטחוני (דיון, לזו, בגין) —

להפסיק את הישיבה לשעה, ולתת לסיעות אפשרות להת-
יעצות, אם יש צורך בזה.

(ק ר י א ה : צריך להצביע.)

אין אפשרות להצביע כאן.

תופיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה);

יש צורך בדיון. ועדת הכנסת התליטה על דיון.

היו"ר ק. לזו :

אני מכריז על הפסקה לשעה.

הממשלה הודיעה שהיא מסכימה לדיון. אני יכול להניח — יכול להיות שלא כן הדבר — אני יכול להניח שלולא הסכמתה של הממשלה לדיון, היו נמצאות סיעות הדורשות דיון, והיו אף מרכוז מספר חתימות הדרוש בשביל קיום הדיון.

לפיכך, אם ישנן סיעות המסכימות לאי-קיום הדיון, — ואשר בגלל הסכמתן, ולאור הרכבן, לא ייתכן הדיון — אהיה מוכן לקבל את הצעתו של חבר-הכנסת בן-גוריון. אם אני יכול לקבל תשובה מיד — מוטב. ולא — אני מוכן

הישיבה נפסקה בשעה 16.35.

הישיבה חודשה בשעה 18.15.

ד. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

פנויים ומתפנים) (תיקון), תשכ"ז—1967 — הצעת חברי הכנסת ח. לנדאו, 4. חוק הגנת השכר (תיקון), תשכ"ז—1967 — הצעת חבר-הכנסת ש. מיקוניס, 5. חוק לתיקון ספרות החוק הפלילי (עבירות נגד המוסר), תשכ"ז—1967 — הצעת חברי-הכנסת ש. י. גרוס וי. כץ, 6. חוק הגנת השכר (תיקון), תשכ"ז—1967 — הצעת חבר-הכנסת א. שוסטק, 7. חוק פיצויי פטורים (תיקון), תשכ"ז—1967 — הצעת חברי הכנסת א. שוסטק, 8. חוק להבטחת זכויות עובדים במפעל בפשיטת רגל או בפירוק, תשכ"ז—1967 — הצעת חברי הכנסת א. שוסטק.

ג. סקירת שר האוצר על פעולות משרדו לקראת הדיון בתקציב לשנת 1967/68.

כן הנני מתכבד להודיע, כי הדיון-השבון השנתי מס' 17 של מבקר המדינה והערות שר האוצר לדיון-השבון הנ"ל נשלחו לבתיהם של חברי הכנסת לפי כתובותיהם.

היו"ר ק. לזו :

אני מחדש את הישיבה. לפי תוצאות ההתייעצויות, תקיים הכנסת דיון. לפני שנתחיל בדיון, נשמע הודעה על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.

סגן מזכיר הכנסת ח. ליאור :

הנני מתכבד להודיע כי היום הונחו על שולחן הכנסת:

א. לקריאה ראשונה, מטעם הממשלה: 1. חוק מס שבח מקרקעין (תיקון מס' 2), תשכ"ז—1967; 2. חוק שעות עבודה ומנוחה (תיקון), תשכ"ז—1967.

ב. לדיון מוקדם: 1. חוק איסור הטפה לשינוי גבולות המדינה וניהול תעמולה למלחמה תוקפנית, תשכ"ז—1967 — הצעת חבר-הכנסת א. אבנרי, 2. חוק הבטחת הוצאה לפועל של פסקי-דין לגירושין, תשכ"ז—1967 — הצעת חברי-הכנסת ש. כהן-צידון, 3. חוק הגנת היידי (מושכרים)

ה. הודעת הממשלה על המצב המדיני והבטחוני

דיון

היו"ר ק. לזו :

אנו פותחים בדיון על הודעת הממשלה על המצב המדיני והבטחוני. רשות היזכה לחבר-הכנסת בגין, ואחריו — לחבר-הכנסת דוד הכהן.

מנחם בגין (גח"ל):

אדוני היושב-ראש, שלא במסגרת הדיון המדיני, עלי להבהיר בשם סיעת תנועת החירות—המפלגה הליברלית משום מה הוספנו לתכוע לקיים את הדיון המדיני-הבטחוני הזה, ולא יכולנו — עם כל הכבוד — לקבל הצעתו של חברי הכנסת מר דוד בן-גוריון. אמנם כן, יש דברים במצב זה, שאין לומר אותם בפומבי, ובהם יש לדון בוועדת החוץ והבטחון. אבל לפי הערכתנו יש דברים שחובה לומר אותם מעל במת הכנסת באוזני העם, באוזני עמי תבל ובאוזני האויב. ולא ייתכן כלל שלאחר שגשמעה סקירתו של ראש הממשלה ושר הבטחון, תעבור הכנסת לסדר-היום והגור"מים שמניתי לא ישמעו את דבריה המוסמך.

יש חילוקי דעות בינינו. אנו ניתן להם ביטוי. ויש צורך מול פני האויב באחדות לאומית, וגם לה ניתן ביטוי. הדיון, לפי הערכתנו, הוא חובה פרלמנטרית-לאומית ראשונה-במע"י

לה. כך נהגנו בימים עברו, גם בימי מיבצע סיני, לפניו ואחריו; כך נהג גם בימים אלה.

אדוני היושב-ראש. מקום שם אין בהלה — אין צורך בארגעה. לא היו ואין שום סימני בהלה בקרב העם הזה ששב והוכיח את אומץ-לבו בשעת מבחן. אולם ארגעה מלאכותית הנוגדת את העובדות, יש בה מן הנוק והיא מאפילה על ראייה החייבת להיות מפוכחת, והיא מתלישה את מירת הערנות הדרושה לעת סכנה, אם בפועל ואף בכוח. עמנו חייב לדעת את העובדות לאשורן. צר לי שראש הממשלה ושר הבטחון לא הביאו אותן לפנינו. אם לא עשה זאת, אמלא חובתי ואומר את הדברים במשטוחם.

מצבנו הבטחוני בימים האחרונים הוחמר, וההתמרה לא במהרה תחלוף. את האמת הזאת חייב לדעת העם שעמד במבחנים רבים. והוא יודע כי הנה הוא מוקף אויבים הרוצים להכחידו מגוי, גם אם לסעמים קמים מוכים או מכים בסנוריים המנסים להשכיח מלבו את האמת הזאת.

עמנו אינו רוצה בשיפוח דמים. בדור הזה הוא נתן, ואו נלקח ממנו, קרבן דמים, כמוהו לא היה מאז היות האדם עלי אדמות. הוא לא ישלים בשום פנים ואופן עם שפיכת